

Π & Φ

Περιοδικό Ενημερωτικό Δελτίο
του Τμήματος Περιβάλλοντος,
Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Δέκα Χρόνια - Δέκα Συνέδρια για την ‘Περιβαλλοντική και Διαχείριση’

Μεταξύ 10-11 Ιουνίου 2017, πραγματοποιήθηκε το ετήσιο συνέδριο του Τμήματος μας για θέματα ‘Περιβαλλοντικής Πολιτικής και Διαχείρισης’. Το εφετινό συνέδριο ήταν και ... επετειακό, καθώς

συμπληρώνονται 10 χρόνια από την έναρξη αυτής της πρωτοβουλίας, η οποία έχει πλέον καθιερωθεί ως ο τόπος συνάντησης των ασχολούμενων με θέματα Περιβαλλοντικής Πολιτικής στην Ελλάδα. Το εφετινό συνέδριο είχε θέμα ‘Πολιτική και Περιβάλλον’, και εκτός από τους ακαδημαϊκούς συνέδρους από Ελληνικά και ξένα Πανεπιστήμια, οργανισμούς και Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, είχαμε τη χαρά και την τιμή να φιλοξενήσουμε και πολιτικά πρόσωπα, όπως τον Αναπληρωτή Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης, κο Γιάννη Τσιρώνη, και τον πρώην Ευρωβουλευτή των Οικολόγων Πράσινων, κο Μιχάλη Τρεμόπουλο.

Με την ευκαιρία αυτής της επετείου, οφείλονται ευχαριστίες στους χορηγούς όλων των προηγούμενων συνεδρίων, χωρίς την οικονομική ή σε είδος ενίσχυση των οποίων δεν θα ήταν δυνατές αυτές οι ακαδημαϊκές συναντήσεις. Πολλά ευχαριστώ, λοιπόν,

Ο Αναπληρωτής Υπουργός
Αγροτικής Ανάπτυξης,
κος Γιάννης Τσιρώνης

για την πολύτιμη στήριξή τους στους: Aegean Airlines, ALPHA Bank, Coca Cola 3E, Vodafone, Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος και, για το εφετινό συνέδριο, το Ίδρυμα Χάινριχ Μπελ Ελλάδος. Ελπίζουμε, σε πείσμα των καιρών και της οικονομικής κρίσης, αυτή η τόσο σημαντική πρωτοβουλία να συνεχιστεί για πολλές δεκάδες χρόνια ακόμη!

Ο πρώην Ευρωβουλευτής των Οικολόγων
Πράσινων, κος Μιχάλης Τρεμόπουλος

Περιεχόμενα

Δέκα Συνέδρια για την Περι/κη Πολιτική & Διαχείριση	1
BIBΛΙΟ: Περιβαλλοντική Κοινωνιολογία	2
BIBΛΙΟ: Βιολογία της Διατήρησης: Μια Εισαγωγή	2
Νέοι Διδάκτορες	2
Ο ΑΠΟΦΟΙΤΟΣ: Βασίλης Μαρκαντώνης	3
Νέα βράβευση για το Τμήμα μας & το Λιμενικό Ταμείο Σκύρου	3
Μια σημαντική διάκριση για το MESPO	4
Δημοσιεύσεις	4
Ένας Άτλας για τα νησιά μας	4

Το επόμενο τεύχος του ‘Π&Φ’
θα κυκλοφορήσει τον
Ιανουάριο 2018.

Συντακτική Επιτροπή:

Κώστας Θεοδώρου
Όλγα-Ιωάννα Καλαντζή
Ιωσήφ Μποτετζίνας

Περιβαλλοντική Κοινωνιολογία

Ευάγγελος Μανωλάς (επιμ.) (Gutenberg, 2017, σ.245)

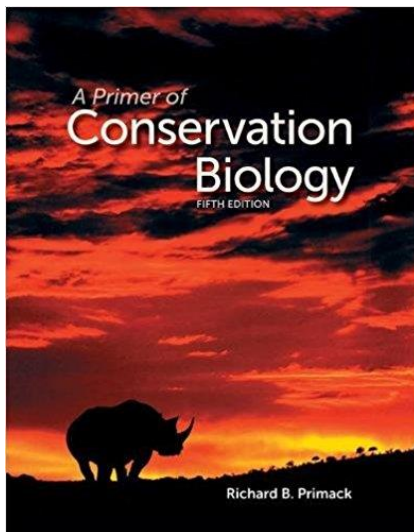
Το βιβλίο αυτό εξετάζει τα περιβαλλοντικά προβλήματα του πλανήτη όχι μόνο ως τεχνικά ζητήματα αλλά κυρίως ως πολύπλοκες κοινωνικές διαδικασίες. Σήμερα, το οικολογικό μας αποτύπωμα βρίσκεται σε αντίθεση με την επίτευξη του στόχου της βιώσιμης ανάπτυξης. Δεν μπορούμε να κατανοήσουμε σε βάθος τα περιβαλλοντικά προβλήματα που μας απασχολούν, ούτε βέβαια να ελπίζουμε σε λύση, χωρίς προηγουμένως να έχουμε κατανοήσει το ευρύτερο περιβάλλον μέσα στο οποίο τα προβλήματα αυτά δημιουργούνται.

Το συλλογικό αυτό έργο πέρα από τη χρησιμότητα του ως βασικό εγχειρίδιο για το μάθημα της Περιβαλλοντικής Κοινωνιολογίας μπορεί να συμβάλει στη διδασκαλία συγκεκριμένων γνωστικών αντικειμένων της επιστήμης της Κοινωνιολογίας είτε αυτά διδάσκονται ως κεφάλαια σε εισαγωγικά μαθήματα Κοινωνιολογίας είτε ως αυτοδύναμα μαθήματα. Επιπλέον, πέρα από την Κοινωνιολογία, το βιβλίο αυτό μπορεί να χρησιμεύσει στη διδασκαλία άλλων σημαντικών γνωστικών αντικειμένων, όπως Περιβαλλοντική Πολιτική, Εκπαίδευση ή Επικοινωνία.

Βιολογία της Διατήρησης: Μια Εισαγωγή

Primack R.B. (University Studio Press, 2017, -υπό έκδοση-)

Η 5η έκδοση του κλασικού βιβλίου *Βιολογία της Διατήρησης. Μία εισαγωγή* (ISBN: 978-960-12-2331-5) ('A Primer of Conservation Biology', R. B. Primack, Sinauer Publications) κυκλοφορεί σε λίγες μέρες από τις εκδόσεις University Studio Press στην ελληνική γλώσσα. Οι συντελεστές της ελληνικής έκδοσης είναι: Μαργαρίτα Αριανούτσου (ΕΚΠΑ), Παναγιώτης Γ. Δημητρακόπουλος (Παν. Αιγαίου), Ιωάννης Διαμαντόπουλος (ΑΠΘ), Ευστράτιος Βαλάκος (ΕΚΠΑ), Παναγιώτης Παφίλης (ΕΚΠΑ), Ιωάννης Δ. Παντής (ΑΠΘ). Την γενική επιμέλεια της έκδοσης έχουν οι Μαργαρίτα Αριανούτσου (ΕΚΠΑ) Παναγιώτης Δημητρακόπουλος (Παν. Αιγαίου). Το βιβλίο έχει σχεδιαστεί για τη διδασκαλία σε εισαγωγικά μαθήματα όπως η Βιολογία της Διατήρησης, η Γενική Βιολογία, η Οικολογία, η Βιολογία Άγριας Ζωής και η Περιβαλλοντική Πολιτική. Φιλοδοξεί να χρησιμεύσει ως ένας συνοπτικός οδηγός για επαγγελματίες που χρειάζονται μια τεκμηριωμένη επισκόπηση του θέματος, αλλά δεν απαιτούν εμβριθείς μελέτες περίπτωσης ή εκτενείς επιστημονικές αναλύσεις. Η έκδοση έχει περίπου 20 ένθετα με ελληνικές μελέτες περίπτωσης. Το βιβλίο αντανάκλα τον ενθουσιασμό και τις νέες εξελίξεις στο αντικείμενο σε ένα πεδίο που αναπτύχθηκε κατά τη διάρκεια των τελευταίων 35 ετών, ως απάντηση στους ανησυχητικούς ρυθμούς απώλειας της βιοποικιλότητας. Καλύπτει

τις τελευταίες διαθέσιμες πληροφορίες για μια σειρά θεμάτων, συμπεριλαμβανομένης της επέκτασης του συστήματος των θαλάσσιων προστατευόμενων περιοχών, της χρηματοδότησης των δράσεων και έργων διατήρησης και της διασύνδεσης μεταξύ διατήρησης και παγκόσμιας κλιματικής αλλαγής. Δίνει έμφαση, επίσης, σε νέες προσεγγίσεις επί θεμάτων, όπως οι επανεισαγωγές ειδών, η ανάλυση βιωσιμότητας πληθυσμών, η διαχείριση των προστατευόμενων περιοχών καθώς και οι πληρωμές για τις οικοσυστημικές υπηρεσίες.

Νέοι Διδάκτορες

Μεταξύ Ιανουαρίου και Ιουνίου 2017 αναγορεύτηκαν σε Διδάκτορες του Τμήματος οι κάτωθι:

Luis Ricardo Trindade Mendes, Characterization of Indoor Aerosol Particles: Size, Concentration, Composition, Volatility and Mixing State

Ευχόμαστε στον νέο συνάδελφο καλή σταδιοδρομία και ευόδωση όλων των στόχων του.

Νέα βράβευση για τη συνεργασία του Τμήματος Περιβάλλοντος & του Λιμενικού Ταμείου Σκύρου

Με ιδιαίτερη επιτυχία και μεγάλη συμμετοχή πραγματοποιήθηκε το βράδυ της Πέμπτης 1ης Ιουνίου 2017, στη διάρκεια μιας θαυμάσιας βραδιάς, η Τελετή απονομής των Βραβείων Περιβαλλοντικής Ευαισθησίας ΟΙΚΟΠΟΛΙΣ 2017, που διοργάνωσε για δέκατη τρίτη συνεχόμενη χρονιά το ECOCITY. Στην εκδήλωση, που υλοποιήθηκε στο Πάρκο Αναψυχής του Δήμου Ραφήνας Πικερμίου, παραβρέθηκαν ο Αν. Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης Γιάννης Τσιρώνης, η Πρόεδρος της Επιτροπής Περιβάλλοντος της Βουλής Κατερίνα Ιγγλέζη, η Ευρωβουλευτής Εύα Καϊλή, Βουλευτές, εκπρόσωποι Τοπικών Αρχών, διακεκριμένοι επιστήμονες, εκπρόσωποι παραγωγικών φορέων και πλήθος πολιτών.

Το εργαστήριο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, Αγωγής και Επικοινωνίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου και το Λιμενικό Ταμείο Σκύρου βραβεύτηκαν για την υλοποίηση για πρώτη φορά στη Χώρα, της Θερινής Ακαδημίας Περιβαλλοντικών Εκπαιδευτών. Στην Ακαδημία δίδαξαν εξέχοντες Πανεπιστημιακοί και καταξιωμένοι παράγοντες του Δημόσιου και Ιδιωτικού τομέα. Η Ακαδημία θα επαναληφθεί και φέτος με τις εργασίες της να αρχίζουν την 11/7/2017.

Το βραβείο παρέλαβαν η Καθηγήτρια του Τμήματος Περιβάλλοντος, κα Κωνσταντίνα Σκαναβή, και ο Πρόεδρος του Λιμενικού Ταμείου Σκύρου, κος Κυριάκος Αντωνόπουλος, συνοδευόμενοι από ομάδα ερευνητών του Εργαστηρίου Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, Αγωγής και Επικοινωνίας. Η Ακαδημία Περιβαλλοντικών Εκπαιδευτών είναι «παιδί» της Χρυσής συνεργασίας του Λιμενικού Ταμείου Σκύρου και του Πανεπιστημίου Αιγαίου η οποία ξεκίνησε το 2015 στο Λιμάνι της Λιναριάς Σκύρου με την πρακτική

Εκπρόσωποι της πολυβραβευμένης ομάδας στο ΟΙΚΟΠΟΛΙΣ 2017

2016 για το δημοφιλέστερο βίντεο για την κλιματική αλλαγή στο πλαίσιο των εργασιών της Παγκόσμιας Διάσκεψης για το Κλίμα, έχει ανοίξει νέους ορίζοντες παγκοσμίως για την Περιβαλλοντική Επικοινωνία και τον τρόπο που προσεγγίζεται από το Πανεπιστήμιο Αιγαίου.

Το “Skyros Project” βραβεύεται συνεχώς σε Εθνικό και Διεθνές επίπεδο και πανεπιστήμια του εξωτερικού όπως του Dubai, της Κύπρου της Νέας Υόρκης, της Τερνέστης στα οποία παρουσιάστηκε το πρόγραμμα, ζητούν συνεργασία και συμμετοχή φοιτητών τους στη Θερινή Ακαδημία της Σκύρου.

Σύμφωνα με νέο νόμο, οι πλαστικές σακούλες από 1/1/2018 θα χρεώνονται και στην Ελλάδα, όπως απαιτεί η κοινοτική οδηγία 2015/720/Ε.Κ. Το 2010 οι Ευρωπαίοι πολίτες χρησιμοποίησαν κατά μέσο όρο 198 πλαστικές σακούλες ανά άτομο. Στόχος της ΕΕ είναι αυτό ο αριθμός να πέσει στις 90 σακούλες το 2019 και στις 40 σακούλες το 2025.

ΒΙΟ: ο Βασίλης Μαρκαντώνης

αποφοίτησε από το Τμήμα Περιβάλλοντος του Πανεπιστημίου Αιγαίου το 2000. Έχει αποκτήσει μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών στην οικονομική και περιφερειακή ανάπτυξη καθώς και διδακτορικό στα Οικονομικά της Κλιματικής Αλλαγής στο Πάντειο Πανεπιστήμιο. Εργάστηκε για αρκετά χρόνια ως ερευνητής στο Ινστιτούτο Αστικού Περιβάλλοντος και Ανθρώπινου Δυναμικού του Παντείου Πανεπιστημίου και από το 2010 κατοικεί και εργάζεται στο εξωτερικό. Μεταξύ άλλων, έχει εργαστεί ως μεταδιδακτορικός ερευνητής στο Helmholtz Environmental Research Center (Γερμανία), ενώ από το 2013 εργάζεται στο Κοινό Ερευνητικό Κέντρο (JRC) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Ιταλία με αντικείμενο τα οικονομικά των υδάτινων πόρων σε αναπτυσσόμενες χώρες.

Τα φοιτητικά χρόνια στη Μυτιλήνη ήταν αρκετά ιδιαίτερα. Ανέμελα, δημιουργικά και αρκετές φορές έντονα. Έζησα εκεί στην εποχή που το Πανεπιστήμιο Αιγαίου άρχισε να μεγεθύνεται. Τότε που προσπαθούσαμε να οργανώσουμε βασικές δομές στην φοιτητική κοινότητα μέσα από συλλογικότητες. Μια γενιά φοιτητών στο Τμήμα που είχε αρκετή δίψα να μάθει και να δημιουργήσει μετέπειτα επαγγελματικά ασκώντας το επάγγελμα του περιβαλλοντολόγου σε μια περίοδο που το επάγγελμα ανθούσε στην Ελλάδα. Το αντικείμενο σπουδών όντως γενικό, αλλά από την άλλη μεριά ο καθένας είχε την ευκαιρία να εμβαθύνει στον τομέα που έβρισκε πιο ενδιαφέρον. Προσωπικά με κέρδισε ο τομέας των οικονομικών του περιβάλλοντος, όπου έκανα μεταπτυχιακές σπουδές και διδακτορικό, ενώ ξεκίνησα παράλληλα να εργάζομαι στον τομέα της έρευνας. Δουλεύοντας τα τελευταία χρόνια σε έναν μεγάλο οργανισμό βλέπω το έργο μου να έχει απτές εφαρμογές σε χώρες της Αφρικής, εκεί όπου προσπαθούμε μέσω της βέλτιστης διαχείρισης των υδάτινων πόρων να συνεισφέρουμε στην οικονομική ευημερία των τοπικών κοινωνιών με όρους βιωσιμότητας. Μετά από 15 χρόνια άσκησης του επαγγέλματος δεν μπορώ ακόμα να προσδιορίσω τι σημαίνει να είσαι περιβαλλοντολόγος, αλλά με βεβαιότητα μπορώ να πω ότι είναι ένα επάγγελμα με πολλές προκλήσεις και συνεχώς αυξανόμενους ορίζοντες. Αν θα έλεγα κάτι στους σημερινούς φοιτητές του Τμήματος είναι να βρουν εκείνο το έστω και μικρό κομμάτι σπουδών που τους κεντρίζει το ενδιαφέρον και να το υπηρετήσουν με όλες τους τις δυνάμεις ακολουθώντας ένα τριπτυχο μελέτης, αποδόμησης και εξέλιξης.

Adamidis G.C., Aloupi M., Mastoras P., Papadaki M.-I. & Dimitrakopoulos P.G. (2017). Is annual or perennial harvesting more efficient in Ni phytoextraction? *Plant and Soil*, doi:10.1007/s11104-017-3287-9

Beckham Hooff, S., Botetzagias, I. & Kizos, Ath. (2017). Seeing the Wind (Farm): Applying Q-methodology to Understand the Public's Reception of the Visuals Around a Wind Farm Development. *Environmental Communication* doi:10.1080/17524032.2017.1292937

Dimitrakopoulos P.G., Koukoulas S., Galanidis A., Delipetrou P., Gounaridis D., Touloumi K. & Arianoutsou M. (2017). Factors shaping alien plant species richness spatial patterns across Natura 2000 Special Areas of Conservation of Greece. *The Science of the Total Environment*, 601-602: 461-468

Fyllas N.M., Christopoulou A., Galanidis A., Michelaki C.Z., Giannakopoulos C., Dimitrakopoulos P.G., Arianoutsou M. & Gloor M. (2017). Predicting species dominance shifts across elevation gradients in mountain forests in Greece under a warmer and drier climate. *Regional Environmental Change*, 17: 1165-1177.

Fyllas, N.M., Christopoulou A., Galanidis A., Michelaki C. Z., Dimitrakopoulos P.G., Fulé P.Z. & Arianoutsou M. (2017). Tree growth-climate relationships in a forest-plot network on Mediterranean mountains. *The Science of the Total Environment*. 598: 393-403.

Gkiouzepas G. & Botetzagias I. (2017). The Narrative Cycle of Climate Change in the Greek Newspapers, 2001-2008. *Environmental Communication*, doi:10.1080/17524032.2017.1292936.

Jones N., McGinlay J. & Dimitrakopoulos P.G. (2017) Improving social impact assessment of Protected Areas: A review of the literature and directions for future research. *Environmental Impact Assessment Review*, 64: 1-7.

Letcher R., Stapleton H., Kalantzi O.-I. & Covaci An. (guest editors) "Human Exposure to Flame Retardants" Article Collection, *Environment International*

Simha Pr., Mutiara Z.Z. & Gaganis P. (2017). Vulnerability Assessment of Water Resources and Adaptive Management Approach for Lesbos Island, Greece. *Sustainable Water Resources Management*, DOI: 10.1007/s40899-017-0095-6

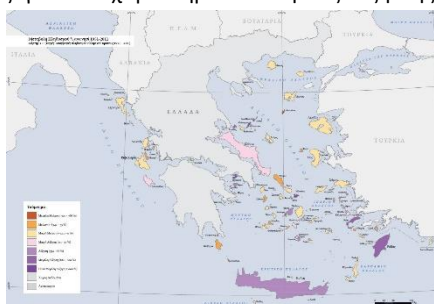
Spigler R.B., Theodorou K. & Chang S.-M. (2017). Inbreeding depression and drift load in small populations at demographic disequilibrium. *Evolution*, 71(1):81-94.

Vinceti M., Violi F, Tzatzarakis M., Mandrioli J., Malagoli C., Hatch E., Fini N., Fasano A., Rakitskii N., Kalantzi O.-I. & Tsatsakis Ar. (2017) Pesticides, polychlorinated biphenyls and polycyclic aromatic hydrocarbons in cerebrospinal fluid of amyotrophic lateral sclerosis patients: a case-control study. *Environmental Research* 155:261-267.

Το πρόγραμμα TILOS, που έχει ως στόχο να κάνει το μικρό ακριτικό μας νησί ενεργειακά αυτόνομο, κατέκτησε το πρώτο ευρωπαϊκό Βραβείο Βιώσιμης Ενέργειας (EU Sustainable Energy Awards) από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, αλλά και το πρώτο βραβείο κοινού.

Ένας Άτλας για τα Νησιά μας

Το Πανεπιστήμιο Αιγαίου δημιούργησε τον πρώτο άτλαντα των νησιών μας, ένα πόνημα που, πέρα από το εγκυκλοπαιδικό του ενδιαφέρον, δίνει χρήσιμες πληροφορίες για τον χαρακτήρα και την εξέλιξη της νησιωτικής Ελλάδας, τις δυνατότητες και τα σημεία υστέρησης. Τον άτλαντα δημιούργησε το Εργαστήριο Τοπικής και Νησιωτικής Ανάπτυξης του Τμήματος Περιβάλλοντος, με επικεφαλής της συγγραφικής ομάδας τον Γιάννη Σπιδάνη, Αναπλ. Καθηγητή στο Τμήμα Περιβάλλοντος, και τον Θανάση Κίζο, Αναπλ. Καθηγητή στο Τμήμα Γεωγραφίας. Ο Άτλαντας, τον οποίο μπορείτε να βρείτε [εδώ](#), καλύπτει και τα 114 κατοικημένα νησιά της χώρας, προσεγγίζοντάς τα γεωγραφικά, δημογραφικά και οικονομικά.

Μια σημαντική διάκριση για το MESPOM

Το Διεθνές πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών στην Περιβαλλοντική Πολιτική και Διαχείριση MESPOM (Masters Course in Environmental Sciences, Policy and Management, <http://mespom.eu/>) στο οποίο συμμετέχει από το 2005 το Πανεπιστήμιο Αιγαίου με το Τμήμα Περιβάλλοντος ως κύριο εταίρο, εξασφάλισε χρηματοδότηση στα πλαίσια της ευρωπαϊκής πρόσκλησης Erasmus+ Key Action 1 – Erasmus Mundus Joint Master Degrees (EMJMDs). Στη συγκεκριμένη πρόσκληση κατατέθηκαν εκατοντάδες προτάσεις προς χρηματοδότηση, και η επιλογή του MESPOM είναι ενδεικτική της υψηλής ποιότητας του συγκεκριμένου μεταπτυχιακού προγράμματος. Στο συγκεκριμένο πρόγραμμα συμμετέχουν πλέον, εκτός από τους 4 κύριους εταίρους - το Central European University (Ουγγαρία), το Πανεπιστήμιο Αιγαίου (Ελλάδα), το Πανεπιστήμιο του Lund (Σουηδία) και το Πανεπιστήμιο του Manchester (Αγγλία)- και 19 συνεργαζόμενοι εταίροι, από 14 χώρες και 4 ηπείρους. Το Τμήμα Περιβάλλοντος, έχει κεντρικό ρόλο στο Πρόγραμμα συνεισφέροντας 7 μαθήματα Περιβαλλοντικής Επιστήμης κατά τη διάρκεια του εαρινού εξαμήνου.

Το Π&Φ ευχαρίστως δημοσιεύει πληροφορίες σχετικές με τις Επιστήμες του Περιβάλλοντος (έρευνες, συνέδρια, νέα βιβλία, βιβλιοκριτικές κ.ο.κ.). Μπορείτε να μας κοινοποιείτε το σχετικό υλικό στη διεύθυνση:

Ενημερωτικό Δελτίο 'Π&Φ',
Τμήμα Περιβάλλοντος,
Πανεπιστήμιο Αιγαίου, 81100 Μυτιλήνη

email: pf@aegean.gr
<http://www.env.aegean.gr/tmima/pf>

